

SVEVIA SUPERIOR.

Wangen. Ober-Arg, sive superiorem Argum, civitas *Wangen* posita est, Imperialis itidem, lineis pannis celebrata. Vnico à Ravenspurgo milliari spectatur arx *Walpurg*, in alto posita, unde Domini nobilesq; *Truchfassen* dicti, de Romano Imperio præclare meriti, oriundi perhibentur. *Isne* nomen habet à fluvio *Isne*. Primum paruit supra dictis dominis, postmodum ære redempta Imperio Romano subdita est. Ad *Ileram* jacet

Kempta. *Kempta* civitas antiquitate venerabilis, olim dicta *Campidunum*. Prospectu fruitur jucundissimo, & Abbatia opulentissima, quam *Hildegardis* Caroli Magni uxor fundavit, & Comitatu *Hillarmontano* donavit. Iam à *Cæsareanis*, postquam *Suecis* ante cecisset, vi expugnata & misere direpta fuit. *Memminga* itidem Imperialis est urbs, pulchra satis & valida, ambulacris cincta amoenissimis. Eam ab uno latere munit palus. Non longe hinc castella plurima videas & cœnobita, nempe, *Ottenbeuren*, *Munchrot*, *Ochsenhausen*, *Wyblingen*, *Buchsheim*, necnon arces in

Memmingen. *Iberthal*, puta, *Cronburg*, *Marstetten*, *Lautrack*, *Eroltsheim*, *Kelmuntz*, *Dietenheim*, *Bellenberg*, *Wertingen*, *Zelb*, *Kirchberg* ad *Ileram*. *Mundelheim* ad amnem *Mindelam* oppidum est nitidis ædibus insigne, arce ornatum, quam tenent Domini in *Frundesberg*, quorum virtus ac fides conspicua fuit Carolo V Imperatori bella Italica urgenti.

Burgau. *Burgau* prope *Mindelam* toti Marchionatui nomen dedit. ad quem pertinent pagi & cœnobita plurima, nempe *Wetenzen*, *Knoringen*, *Ietingen*, *Reisenburg*, *Frisach*, *Siematshausen*, *Susmarshausen*, *Seifersberg*, *Wallerhausen*, *Thiërdorff*, *Gesterhausen*, *Rautenbach*, *Schonfeld*, *Vsterbach*, *Aurbach*.

Donauwerth. Vallem quoque hic videas, quæ vulgo *Donauwerth* dicitur, quæ sumpto à *Danubii* fontibus principio in *Lycum* definit, pluribus pagis, arcibus & oppidis insignis. Ager ubique tritici ferax & hordei; pratis pascuisque alendo pecori idoneis: ferarum insuper captura, aviumque aucupio nobilis. Occurrunt oppidula *Simringen*, *Comites* *Hohenfollern* dominos agnoscens; *Scherr* castellum, & urbecula *Mengen*: necnon *Reidlingen*, *Sulgen*, & *Munderbingen*: *Vlma* insuper ad *Danubium* sita, Imperialis civitas, & *Lipheim* *Vlma* parens. *Vltra* *Danubium* tractus est, quem *Alb* vocant, cui solum durum est & vomeris vix patiens, ita ut duodecim vel quatuordecim bobus necnon equis duobus glebam discindi necesse sit. Huic conterminum territorium *Albuch*, montosum & sylvofum, ligna, aves, feras copiose suppeditans.

Augusta Vindelico-rum. Ad *Lycum* vero sitam offendas *Augustam* *Vindelicorum* fertili & amœna planitie, populi divitem, rebus omnibus affluentem & frequentibus Imperii Comitibus celeberrimam. Civitas est ævo venerabilis, ut quæ ante Romani Imperii tempora *Vindelicis* *Rhætisque* fuit notissima. Ex quo in eam *Coloniā* deduxit Cæsar *Augustus* *Augustæ* nomen accepit. Ædium splendore, mœniumque robore commendatur. Nec minus inclaruit Confessione *Augustana* ibidem *Carolo V Cæsari* à *Protestantibus* oblata. Tempora complura habet pulchritudine

& antiquitate spectabilia, quæ inter primaria sunt tria. Templum Societatis Iesu; Templum cathedrale, ubi ex suprema Chori parte suspensum videtur vexillum Caroli V Imperatoris, ejusdemque inibi repositus gladius, sceptrum, & corona aurea, veluti pacis trophæa, constituta eo loco anno 1555. Templum D. *Vdalrici*, cujus ibi sepulchrum, ex quo eruta terra vim habet, ut ajunt, pellendi glires: ideoque peregre adventantibus portiuncula ejus donari solet. Hac in æde monumenta sunt *Fuggerorum*, chorus marmoreus, aliaque. Ornant urbem eorundem *Fuggerorum* palatia magnifica; aquæ ductus publicus visu dignissimus, quo aqua salubris & limpidissima tanta copia per canales in ipsum castellum sive receptaculum deducitur, ut diversis per ea temporibus aper & dama pusilla delata sit. Memoria ejus rei tabulæ ligneæ appensæ ibi monstrantur, indices excultiores magnitudinis & crassitie, & ipsius quoque temporis. Aqua singulari artificio in fastigium altæ turris sursum propellitur, atque inde per minores canales certa mensura in loca publica & privatorum, quæ eam sibi compararunt, ædes dirigitur. Fons longe pulcherrimus ex marmore candidissimo cum statua ænea *Augusti* Imperatoris egregia & alta conspicitur prope curiam, ad quem vetusta & rudi *Minerva* depicta est cædes *Quinctilii Varii*, & legionum eo ipso in loco, quem hodie *Berler* vocant. Ipsa Curia olim *Cybeles* templum fuisse perhibetur. Iuxta eam est turris *Badina*, ubi certus est in urbem introitus mira arte & ingenio factus. Constat ex ponte sicilibus strato, pensili fere, nullisque columnis suffulto, fornicis ad instar. Per portas itur quatuor, quarum singulæ certo pondere, artificio & facili ductu (dirigente ea janitore in superiore domus contignatione) sponte sua ordine aperiuntur, & rursus occluduntur. Ajunt factum esse in commodum *Maximiliani I* Imperatoris, qui ne portas aperiri sibi necesse esset, iter rectum hac via nocturno introivit. Hodie cujusvis commoditati inservit, qui nocturno tempore eques pedesve urbem ingredi cupit, depenso exiguo isagogico. Bibliotheca Senatus in Schola D. *Annæ* conspicitur, in qua, præter impressos libros optimorum autorum, bona etiam copia aservatur manuscriptorum antiquissimorum, & pulcherrimorum utriusque linguæ. Nosocomium quoque insigne & Gerontocomium, in quo valetudinarii & senes utriusque sexus distinctis cubilibus honeste, ære ut plurimum publico, habentur. Est & locus *die Fuggerey* dictus, in media urbe, instar oppiduli alterius minoris, exstructus à Dominis *Fuggeris*, qui domunculas ibidem pauperioribus opificibus vili locare precio consueverunt. Horti eorundem *Fuggerorum* extra urbem fontibus artificiosissimis, item vivariis avium pisciumque & omnis generis herbis exoticis ornatissimi, cum palatiis superbis, ubi cervorum cornua miræ magnitudinis parietibus passim affixa, ramorum similitudine conspiciuntur.